

Biuletyn Polonistyczny

01.07.2023

Data wydarzenia: 23.11.2023 - 23.11.2023

Naborowski. Poeta - tłumacz - epistolograf - uczestnik wielkiej historii. W czterysta pięćdziesiątą rocznicę urodzin

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Warszawa

Organizatorzy: Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

---

Instytut Badań Literackich PAN i Instytut Filozofii i Socjologii PAN zapraszają na konferencję *Naborowski. Poeta - tłumacz - epistolograf - uczestnik wielkiej historii. W czterysta pięćdziesiątą rocznicę urodzin*, która odbędzie się 23 listopada 2023 roku.

PROGRAM KONFERENCJI

10.00 Otwarcie konferencji

10.15 Krzysztof Mrowcewicz (IBL PAN), *Naborowski – warsztatowo, ale bona fide*

10.40 Magdalena Górka (IBL PAN), *Impresja Daniela Naborowskiego – kontekst teoretyczny*

11.00 Ewa Rot-Buga (IBL PAN), *W bedłkę obrócony. Kilka uwag o utworze „Dafnis świętojański z roku 1611”*

11.20 Faustyna Białous (UW) *„Poetyckie geometrie” Daniela Naborowskiego*

11.40 Dyskusja

12.10 Przerwa

12.30 Alicja Bielak (IFiS PAN), *„My, błędni rycerze” – korespondencja Daniela Naborowskiego z Thomasem Morayem*

12.50 Jan Błoński (EIU), *Daniel Naborowski – obserwator i uczestnik życia społecznego*

13.00 Dyskusja

13.30 Zamknięcie konferencji

Poeta i tłumacz

Daniel Naborowski, być może najbardziej „europejski” spośród poetów polskiego baroku, wciąż jeszcze uważany jest za twórcę „drugiego planu”, którego historia skazała na pozostanie w cieniu takich indywidualności, jak choćby Jan Andrzej Morsztyn. Wynika to po części ze szczupłości jego literackiego dorobku, po części z utrwalonych badawczych stereotypów (poeta dworski, poeta protestancki). Konieczna wydaje się więc próba ponownego odczytania jego twórczości, uwzględniająca nowe ustalenia i hipotezy oraz całokształt działalności poety. Niemniej paląca jest potrzeba dyskusji nad kanonem jego wierszy, dyskusyjnym i często wzbudzającym wątpliwości badaczy. Mamy nadzieję, że proponowana siatka problemów zostanie rozszerzona przez uczestników konferencji:

- Naborowski wobec polskiej i europejskiej tradycji literackiej
- Naborowski a estetyka i narzędzia poetyckie awangardy literackiej przełomu XVI i XVII wieku
- Metody i strategie translatorskie Naborowskiego wobec źródeł jego parafraz i tłumaczeń (m.in. Jean Passerat, Petrarka, Honorat de Porchères Laugier)
- Między literaturą publiczną i prywatną – kręgi odbiorcze poezji Naborowskiego (sieci intelektualne, dworskie, patronackie, przyjacielskie i inne)
- Obieg rękopiśmienny – czytelnicy, kopiści i właściciele odpisów utworów Naborowskiego
- Naborowski poetów polskich XX i XXI wieku (kanon, reinterpretacje, legenda literacka)

Epistolograf

Epistolografia nowożytna umożliwia wgląd zarówno w dawne struktury władzy, związki patronackie, klientalne, jak i w zjawiska bardziej ulotne, takie jak nieformalne relacje i zależności. Na jej podstawie można stwierdzić, co autor uznał za stosowne i warte przekazania ze względu na potrzeby i zainteresowania adresata. Wiadomo, że Naborowski zostawił po sobie dużo listów pisanych nie tylko do książąt Radziwiłłów, ale także uczonych i poetów z całej Europy. Większość zachowanej korespondencji poety znajduje się w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie. W związku z przygotowywaną obecnie edycją listów Naborowskiego (w ramach projektu.....) prowadzone są poszukiwania i kwerendy w archiwach europejskich, co daje nadzieję na odkrycie nieznanych dotąd materiałów. Warto więc pogłębić refleksję nad sztuką epistolograficzną Naborowskiego, którą należy uznać za integralną część jego twórczości.

- Jakie strategie retoryczne przyjmuje poeta?
- Czy jego listy mają charakter wyłącznie informacyjny, czy również literacki?
- Jaki jest stosunek między uczestnikami korespondencji (panem i sługą)?
- Jakie pokłady erudycji ujawniają listy poety?

- Jak należy ocenić jego aktywność na tle działalności innych agentów Radziwiłłowskich?

Uczestnik Wielkiej Historii

Życie agenta dyplomatycznego wiązało się z podróżami, które stanowiły nie tylko wyzwanie logistyczne, lecz także wymagały rozpoznania kultur, tradycji i obyczajów obowiązujących w różnych regionach Europy, w różnych środowiskach i na różnych dworach. W ostatnich latach wzrosło wśród badaczy zainteresowanie historią dyplomacji, listy Naborowskiego mogą więc być dla nich szczególnie cennym materiałem. Poeta uczestniczył bowiem w ważnych wydarzeniach zarówno w skali ówczesnej Rzeczypospolitej, jak i Europy. Jako agent polityczny Radziwiłłów spotykał się z najważniejszymi graczami ówczesnej polityki, posłował na dwory królewskie i książęce. Podczas swoich misji brał na przykład udział w realizacji planów dynastycznych i na bieżąco komentował wydarzenia Wojny Trzydziestoletniej.

- Jaka była rola Naborowskiego w kreowaniu polityki?
- Jak poeta postrzegał wydarzenia polityczne, w których uczestniczył?
- Jakie strategie stosował, żeby je opisać?
- Jak odnosił się do ważnych politycznie postaci, z którymi miał okazję się spotykać?
- Do jakich sieci osobowych włączyła Naborowskiego jego działalność dyplomatyczna?
- Jak nawiązywał kontakty i jak potem oraz do czego je wykorzystywał?

Na zgłoszenia i abstrakty referatów oczekujemy do końca października 2023 roku.

Przewidywana jest publikacja pokonferencyjna w Wydawnictwie IBL PAN.

Wpisowe, przeznaczone na publikację oraz obsługę techniczną konferencji, wynosi 100 zł.

Adres: Pałac Staszica, ul. Nowy Świat 72, sala im. Adama Mickiewicza (144),
Warszawa

Data zgłaszania prelegentów: 31.10.2023

Opłata: 100 zł

Słowa kluczowe: barok, poezja, Naborowski Daniel